
Poble Dogon

Autor:

Data de publicació: 06-08-2024

Poble dogon

Homes dogon amb el seu vestit cerimonial

Població total

1,591,787 (2012–2013)

Regions amb poblacions significatives

Mali

1.751.965 (8,7%)[1]

Idiomes

Llengües Dogon, Bangime, Francès

Religió

Religió tradicional africana, islam, cristianisme

Els dogons són un grup ètnic autòcton de la regió de l'altiplà central de Mali, a l'Àfrica occidental, al sud del revolt del Níger, prop de la ciutat de Bandiagara, i a Burkina Faso. La població és d'entre 400.000 i 800.000 habitants. [2] Parlen les llengües dogons, que es consideren una branca independent de la família lingüística Níger-Congo, el que significa que no estan estretament relacionades amb cap altra llengüe. [3]

Els Dogon són més coneguts per les seves tradicions religioses, les seves danses de màscares, l'escultura de fusta i la seva arquitectura. Des del segle XX, hi ha hagut canvis significatius en l'organització social, la cultura material i les creences dels dogons, en part perquè el país dogon és una de les principals atraccions turístiques de Mali. [4]

Un caçador dogon amb un mosquet de sílex, 2010.

Geografia i història

Vegeu també: País de Toloy i Dogon

Habitatges dogons al llarg de l'escarpa de Bandiagara.

L'àrea principal de Dogon està dividida per l'escarpa de Bandiagara, un penya-segat de gres de fins a 500 metres (1.600 peus) d'alçada, que s'estén uns 150 km (90 milles). Al sud-est del penya-segat, es troben les planes sorrenques de Séno-Gondo, i al nord-oest del penya-segat hi ha les terres altes de Bandiagara. Històricament, els pobles dogon es van establir a la zona de Bandiagara fa mil anys perquè la gent es va negar col·lectivament a convertir-se a l'islam i es va retirar de les zones controlades pels musulmans. [5]

La inseguretat dogon davant d'aquestes pressions històriques els va fer situar els seus pobles en posicions defensables al llarg de les muralles de l'escarpa. L'altre factor que va influir en la seva elecció d'assentament va ser l'accés a l'aigua. El riu Níger és a prop i a la roca de gres, un rierol corre al peu del penya-segat en el punt més baix de la zona durant l'estació humida.

Entre els dogons, s'han registrat diverses tradicions orals pel que fa al seu origen. Una es relaciona amb la seva arribada de Mande, situada al sud-oest de l'escarpa de Bandiagara, prop de Bamako. Segons aquesta tradició oral, el primer assentament dogon es va establir a l'extrem sud-oest de l'escarpa de Kani-Na. [6][7] Els estudis arqueològics i etnoarqueològics a la regió dogon han estat especialment reveladors sobre l'assentament i la història ambiental, i sobre les pràctiques socials i tecnologies en aquesta àrea durant diversos milers d'anys. [8][9][10]

Amb el temps, els dogons es van moure cap al nord al llarg de l'escarpa, arribant a la regió de Sanga al segle XV. [11] Altres històries orals situen l'origen dels dogons a l'oest més enllà del riu Níger, o parlen dels dogons que venien de l'est. És probable que els dogons d'avui siguin descendents de diversos grups d'origen divers que van emigrar per escapar de la islamització. [12]

Sovint és difícil distingir entre pràctiques premusulmanes i pràctiques posteriors. Però la llei islàmica classificava els dogon i moltes altres ètnies de la regió (Mossi, Gurma, Bobo, Busa i els iorubes) com a no cànons dar al-harb i, en conseqüència, un joc net per a les incursions d'esclaus organitzades pels comerciants. [13] A mesura que augmentava el creixement de les ciutats, també augmentava la demanda d'esclaus a tota la regió de l'Àfrica occidental. El patró històric incloïa l'assassinat d'homes indígenes per part d'assaltants i l'esclavitud de dones i nens. [14]

Durant gairebé 1000 anys,[15] el poble dogon, un antic grup ètnic de Mali[16] s'havia enfrontat a la persecució religiosa i ètnica, a través de la gihad de les comunitats musulmanes dominants. [15] Aquestes expedicions gihadistes es van formar per forçar els dogons a abandonar les seves creences religioses tradicionals per l'islam. Aquestes gihads van fer que els dogons abandonessin els seus pobles originals i es trasl·ladessin als penya-segats de Bandiagara per defensar-se millor i escapar de la persecució. [15][17]

Art

Article principal: Art africà § Dogon

L'art dogon consisteix principalment en escultures. L'art dogon gira al voltant dels valors religiosos, els ideals i les llibertats (Laude, 19). Les escultures dogon no estan fetes per ser vistes públicament, i comunament s'amaguen a l'ull públic dins de les cases de les famílies, santuaris o mantingudes amb els Hogon (Laude, 20). La importància del secret es deu al significat simbòlic que hi ha darrere de les peces i al procés pel qual es fabriquen.

Els temes que es troben al llarg de l'escultura dogon consisteixen en figures amb els braços aixecats, figures barbudes superposades, genets, tamborets amb cariàtides, dones amb nens, figures que es cobreixen la cara, dones que

trituren mill perlat, dones que porten vasos al cap, rucs que porten copes, músics, gossos, abeuradors o bancs en forma de quadrúpedes, figures doblegades des de la cintura, imatges miralls, figures inclinades i figures dempeus (Laude, 46–52).

Els signes d'altres contactes i orígens són evidents en l'art Dogon. El poble dogon no va ser el primer habitant dels penya-segats de Bandiagara. La influència de l'art Tellem és evident en l'art dogon a causa dels seus dissenys rectilinis (Laude, 24).

Màscara Kanaga en tres peces; segle 20; 108 x 59,1 x 22,9 cm (42 1/2 x 23 1/4 x 9 polzades); Museu de Brooklyn (Nova York)

Persona amb mascareta Satimbe

Persona que porta una màscara Walu, basada en un antílop

Porta de la caixa de hogon del poble de Sangha

Figura d'un músic assegut (tocador de koro); finals del segle 18; 55,8 x 17,7 x 10,8 cm (22 x 7 x 4 1/4 polzades); Museu de Brooklyn (Nova York)

Figura femenina o masculina; probablement principis del segle 17; 40,0 x 7,3 x 7,8 cm (15 3/4 x 2 7/8 x 3 polzades); Museu de Brooklyn

Escultura, probablement una figura avantpassat; segles 17-18; fusta; alçada: 59 cm (23 polzades); des de Mali

Figura d'una dona agenollada; c. 1500; fusta; alçada: 35,2 cm (13 7/8 polzades); Museu Metropolità d'Art (Nova York)

Avui, almenys el 35% dels dogons practiquen l'islam. Un altre 10% practica el cristianisme. Aquells que han acceptat una de les dues religions monoteistes han abandonat el seu culte als fetitxes (ídols) que havia prevalgut entre ells.

La societat dogon està organitzada per un sistema de parentiu patrilineal. Cada poble dogon, o família ampliada, està encapçalat per un ancià masculí. Aquest cap principal és el fill viu més gran de l'avantpassat de la branca local de la família.

Part d'una sèrie sobre

Religions tradicionals africanes

mostrar
Religions

mostrar
Doctrines

mostrar
Deïtats

mostrar
Llocs sagrats

mostrar

mostrar
Sacerdoci

mostrar
Relació amb altres religions

Portal de categories

v
t
e

L'ancià dogon cec Ogotemmelí va ensenyar els principals símbols de la religió dogon a l'antropòleg francès Marcel Griaule l'octubre de 1946. [18] Griaule havia viscut entre el poble dogon durant quinze anys abans que es produís aquesta trobada amb Ogotemmelí. Ogotemmelí va ensenyar a Griaule les històries religioses de la mateixa manera que Ogotemmelí les havia après del seu pare i del seu avi; instrucció oral que havia après al llarg de més de vint anys. [19] El que fa que el registre sigui tan important des d'una perspectiva històrica és que el poble dogon encara vivia en la seva cultura oral en el moment en què es va registrar la seva religió. Van ser un dels últims pobles de l'Àfrica occidental a perdre la seva independència i quedar sota domini francès. [18]

El poble dogon amb qui van treballar els antropòlegs francesos Griaule i Germaine Dieterlen durant les dècades de 1930 i 1940 tenien un sistema de signes que es contava per milers, incloent-hi "els seus propis sistemes d'astronomia i mesures calendàriques, mètodes de càlcul i amplis coneixements anatòmics i fisiològics, així com una farmacopea

sistemàtica". [20] La religió abastava molts aspectes de la natura que es troben en altres religions tradicionals africanes.

Les figures espirituals clau de la religió eren els bessons Nummo/Nommo. Segons la descripció d'Ogotemmêli, els Nummo, a qui també es referia com a "Aigua", tenien la pell verda coberta de pèl verd i estaven formats com els humans des dels lloms cap amunt, però com una serp per sota. Els seus ulls eren vermells, les seves llengües bifurcades i els seus braços flexibles i desarticulats. [21]

Ogotemmêli va classificar els nummo com a hermafrodites. Les seves imatges o figures van aparèixer al costat femení del santuari Dogon. [22] Estaven simbolitzats principalment pel Sol, que era un símbol femení en la religió. En la llengua dogon, el nom del Sol (nay) tenia la mateixa arrel que "mare" (na) i "vaca" (n?). [23] Estaven simbolitzats pel color vermell, un símbol femení.

Es deia que el problema dels "naixements de bessons" versus "naixements individuals", o l'androgínia versus éssers d'un sol sexe, contribuïa a un trastorn al principi dels temps. Aquest tema va ser fonamental per a la religió Dogon. "El xacal estava sol des del naixement", va dir Ogotemmêli, "i per això va fer més coses de les que es poden dir". [24] Els mascles dogons es van associar principalment amb el mascle d'un sol sexe Xacal i el festival Sia, que es va associar amb la mort a la Terra. Se celebrava un cop cada seixanta anys i suposadament celebrava l'estrella nana blanca, Sirius B. [25] Hi ha hagut una àmplia especulació sobre l'origen d'aquest coneixement astronòmic. El color blanc era un símbol dels homes. El llenguatge ritual, "Sigi soo" o "llenguatge dels Sigui", que s'ensenyava als dignataris masculins de la Societat de les Màscara ("awa"), es considerava un llenguatge pobre. Contenia només una quarta part del vocabulari complet de "Dogo soo", la llengua dogon. El "Sigi so" es va utilitzar per explicar la història de la creació de l'univers, de la vida humana i de l'adveniment de la mort a la Terra, tant durant les cerimònies funeràries com durant els ritus de la "fi del dol" ("dama"). [26]

A causa del naixement del mascle d'un sol sexe Xacal, que va néixer sense ànima, tots els humans finalment van haver de convertir-se en éssers d'un sol sexe. Això era per evitar que un ésser com el xacal tornés a néixer a la Terra. "El Nummo va preveure que la regla original dels naixements de bessons estava destinada a desaparèixer, i que podrien resultar errors comparables als del xacal, el naixement del qual era únic. A causa del seu estat solitari, el primer fill de Déu va actuar com ell". [24] L'eliminació del segon sexe i l'ànima dels humans és el que representa el ritual de la circumcisió en la religió dogon. "L'ànima dual és un perill; Un home ha de ser home i una dona dona. La circumcisió i l'escissió tornen a ser el remei". [27]

La religió dogon estava centrada en aquesta pèrdua de bessoneria o androgínia. Griaule ho descriu en aquest passatge:

La majoria de les converses amb Ogotemmêli s'havien centrat en gran part en bessons i en la necessitat de dualitat i duplicació de vides individuals. Els vuit avantpassats originals eren en realitat vuit parelles ... Però després d'aquesta generació, els éssers humans normalment naixien solters. La religió dogon i la filosofia dogon expressaven una sensació inquietant de la pèrdua original de la bessonitat. Els mateixos poders celestials eren duals, i en les seves manifestacions terrenals intervenien constantment en parelles ... [28]

El naixement de bessons humans va ser celebrat en la cultura dogon en temps de Griaule perquè recordava el "passat fabulós, quan tots els éssers van néixer de dos, símbols de l'equilibri entre els humans i el diví". Segons Griaule, la celebració dels naixements de bessons era un culte que s'estenia per tota Àfrica. [28] Avui, una minoria significativa dels dogons practica l'islam. Una altra minoria practica el cristianisme.

Els que romanen en la seva religió ètnica generalment creuen en el significat de les estrelles i del déu creador, Amma, que va crear la Terra i la va modelar en forma de dona, [29] imbuïnt-la d'un principi femení diví.

Matrimoni

La gran majoria dels matrimonis són monògams, però els matrimonis polígin no sororals estan permesos a la cultura Dogon. No obstant això, fins i tot en els matrimonis polígins, és rar que un home tingui més de dues dones. En un matrimoni polígin, les dones resideixen en cases separades dins del recinte del marit. La primera esposa, o ya biru, ocupa una posició més alta a la família en relació amb qualsevol esposa de matrimonis posteriors. Formalment, les dones s'uneixen a la llar del seu marit només després del naixement del seu primer fill. [cal citació] La selecció d'una

dona la realitzen els pares de l'home. Els matrimonis són endogàmics en el sentit que la gent es limita a casar-se només amb persones dins del seu clan i dins de la seva casta. [30]

Les dones poden deixar els seus marits al principi del seu matrimoni, abans del naixement del seu primer fill. [cal citació] Després que una parella hagi tingut fills junts, el divorci és un assumpte rar i greu, i requereix la participació de tot el poble. [cal citació] El divorci és més comú en els matrimonis políginis que en els monògams. En cas de divorci, la dona només s'emporta el fill petit i la resta roman com a part de la llar del marit. Una família ampliada pot comptar fins a cent persones i s'anomena guinna.

Un Hogon.

Els dogon estan fortament orientats cap a l'harmonia, que es reflecteix en molts dels seus rituals. Per exemple, en un dels seus rituals més importants, les dones lloen els homes, els homes agraeixen a les dones, els joves expressen estima pels vells i els vells reconeixen les contribucions dels joves. Un altre exemple és el costum de salutacions elaborades cada vegada que un dogon es troba amb un altre. Aquest costum es repeteix una vegada i una altra, en tot un poble dogon, tot el dia.

Durant un ritual de salutació, la persona que ha entrat al contacte respon a una sèrie de preguntes sobre tota la seva família, de la persona que ja hi era. La resposta és sewa, el que significa que tot està bé. Aleshores, el dogon que ha entrat en contacte repeteix el ritual, preguntant al resident com està tota la seva família. Com que la paraula sewa es repeteix tan comunament en un poble dogon, els pobles veïns han batejat els dogon com a poble sewa.

Hogon

Article principal: Hogon

El Hogon és el líder espiritual i polític del poble. És elegit entre els homes més vells del llinatge dominant del poble.

Després de la seva elecció, ha de seguir un període d'iniciació de sis mesos, durant el qual no se li permet afaitar-se ni rentar-se. Porta roba blanca i ningú no pot tocar-lo. Una verge que encara no ha tingut la regla el cuida, neteja la seva casa i prepara els seus àpats. Torna a casa seva a la nit.

Una mesquita de fang i un minaret.

Després de la iniciació, el Hogon porta un fez vermell. Té un braçalet amb una perla sagrada que simbolitza la seva funció. La verge és substituïda per una de les seves esposes, i també torna a casa seva a la nit. El Hogon ha de viure sol a casa seva. Els dogon creuen que la serp sagrada Lébé ve durant la nit a netejar-lo i a transferir-li saviesa.

Patró de subsistència

Els dogon són principalment agricultors i conreen mill, sorgo i arròs, així com ceba, tabac, cacauets i algunes altres verdures. Griaule va encoratjar la construcció d'una presa prop de Sangha i va convèncer els dogon de conrear cebes. L'economia de la regió de la Sangha s'ha duplicat des de llavors, i les seves cebes es venen fins al mercat de Bamako i les de Costa d'Ivori. El gra s'emmagatzema als graners. [cal citació]

A més de l'agricultura, les dones recullen fruites silvestres, tubercles, fruits secs i mel a l'arbust fora de les fronteres del poble. Alguns homes joves caçaran caça menor, però els animals salvatges són relativament escassos a prop dels pobles. Mentre que la gent cria pollastres o ramats d'ovelles i cabres als pobles Dogon, la cria d'animals té poc valor econòmic. Els individus amb un alt estatus poden tenir un nombre reduït de bestiar. [31]

Des de finals del segle 20, els dogon han desenvolupat relacions comercials pacífiques amb altres societats i, per tant, han augmentat la varietat en les seves dietes. Cada quatre dies, els dogons participen en mercats amb tribus veïnes, com els fulani i els dyula. Els dogon venen principalment productes agrícoles: ceba, gra, cotó i tabac. Compren sucre, sal, mercaderies europees i molts productes animals, com llet, mantega i peix sec. [cal citació]

Hi ha dues castes endogàmiques en la societat dogon: els ferrers i els treballadors de la pell. Els membres d'aquestes castes estan físicament separats de la resta del poble i viuen a la vora del poble o fora d'ell. Mentre que les castes estan correlacionades amb la professió, la pertinença està determinada pel naixement. Els ferrers tenen importants poders rituals i són característics pobres. Els treballadors de la pell es dediquen a un important comerç amb altres grups ètnics i acumulen riquesa. A diferència de les normes per a la resta de la societat, el matrimoni entre cosins paral·lels està permès dins de les castes. Els nois de casta no es circumciden. [32]

Circumcisió

Pintures rupestres que representen circumcisions.

En el pensament Dogon, els homes i les femelles neixen amb els dos components sexuals. El clítoris es considera masculí, mentre que el prepuci es considera femení. [24] (Originalment, per als dogons, l'home estava dotat d'una ànima dual. Es creu que la circumcisió elimina el superflu. [33]) Els ritus de circumcisió permeten a cada sexe assumir la seva pròpia identitat física.

Els nois són circumcidats en grups d'edat de tres anys, comptant per exemple tots els nois d'entre 9 i 12 anys. Això marca el final de la seva joventut i són iniciats. El ferrer realitza la circumcisió. Després, els nois es queden uns dies en una cabana separada de la resta de la gent del poble, fins que les ferides s'han curat. Se celebra la circumcisió i els nois iniciats van i reben regals. Fan música amb un instrument especial que està fet d'una vareta de fusta i carbasses que fa el so d'un sonall.

Els joves recentment circumcidats, ara considerats homes joves, caminen nus durant un mes després del procediment perquè la tribu pugui admirar el seu èxit en edat. Aquesta pràctica s'ha transmès durant generacions i sempre es segueix, fins i tot durant l'hivern.

Un cop un nen és circumcidat, passa a l'edat adulta jove i es muda de casa del seu pare. Tots els homes de la seva edat viuen junts en una duña fins que es casen i tenen fills. [34]

Els dogon es troben entre diversos grups ètnics africans que practiquen la mutilació genital femenina, inclosa la circumcisió tipus I, el que significa que s'extirpa el clítoris. [35]

El poble de Songho té una cova de circumcisió ornamentada amb pintures rupestres vermelles i blanques d'animals i plantes. A prop hi ha una cova on s'emmagatzemen instruments musicals.

Societats de màscares dogon

Vegeu també: Societat Awa

L'Awa és una societat de dansa emmascarada que té una importància ritual i social. Té un estricte codi d'etiqueta, obligacions, interdictes i un llenguatge secret (sigi s?). Tots els homes dogon iniciats participen a Awa, amb l'excepció d'alguns membres de la casta. Les dones tenen prohibit unir-se i aprendre sigi s?. L'"Awa" es caracteritza per les intricades màscares que porten els membres durant els rituals. Hi ha dos esdeveniments principals en els quals actuen els Awa: el ritual 'sigi' i els rituals funeraris 'dama'. [36]

'Sigi' és un ritual de tota la societat per honrar i reconèixer els primers avantpassats. Es creu que es va originar com un mètode per unir i mantenir la pau entre els pobles Dogon, el 'sigi' involucra a tots els membres del poble Dogon. Començant a la part nord-est del territori Dogon, cada poble celebra i organitza festes, cerimònies i festivitats elaborades. Durant aquest temps, es tallen noves màscares i es dediquen als seus avantpassats. Cada poble celebra durant aproximadament un any abans que el 'sigi' es traslladi al següent poble. Un nou 'sigi' s'inicia cada 60 anys.

Els rituals funeraris dogon es divideixen en dues parts. El primer es produeix immediatament després de la mort d'una persona i el segon pot ocórrer anys després de la mort. A causa de la despesa, els segons rituals funeraris tradicionals,

o "damas", s'estan tornant molt rars. Les dames que encara es realitzen avui en dia no solen ser realitzades per la seva intenció original, sinó que es realitzen per a turistes interessats en l'estil de vida Dogon. Els dogon utilitzen aquest entreteniment per obtenir ingressos cobrant diners als turistes per les màscares que volen veure i pel ritual en si (Davis, 68).

La dama tradicional consisteix en una mascarada destinada a conduir les ànimes dels difunts als seus llocs de descans final, a través d'una sèrie de danses i ritus rituals. Les dames dogon inclouen l'ús de moltes màscares, que portaven fixant-les a les dents, i estatuetes. Cada poble dogon pot diferir en els dissenys de les màscares utilitzades en el ritual de la dama. De la mateixa manera, cada poble pot tenir la seva pròpia manera de realitzar els rituals de la dama. La dama consisteix en un esdeveniment, conegut com a Halic, que se celebra immediatament després de la mort d'una persona i dura un dia (Davis, 68).

Segons Shawn R. Davis, aquest ritual en particular incorpora els elements dels yingim i els danyim. Durant la cerimònia del yincomoli, es trenca una carbassa sobre el bol de fusta del difunt, l'aixada i la bundukamba (manta funerària). Això anuncia l'entrada de persones que porten les màscares utilitzades en aquesta cerimònia, mentre que l'entrada del difunt a la seva casa al recinte familiar està decorada amb elements rituals (Davis, 72-73).

Un home amb una màscara Sirige salta durant una cerimònia, 1974

Les màscares utilitzades durant la cerimònia de yincomoli inclouen el Yana Gulay, Satimbe, Sirige i Kanaga. El propòsit de la màscara de Yana Gulay és fer-se passar per una dona fulani i està feta de tela de cotó i closques de caputxa. La màscara de Satimbe representa els avantpassats femenins, que es diu que van descobrir el propòsit de les màscares guiant els esperits dels difunts cap al més enllà (Davis, 74). La màscara Sirige és una màscara alta que s'utilitza en els funerals només per als homes que estaven vius durant la celebració de la cerimònia de la Sigui (vegeu més avall) (Davis, 68). Els disfressats de Kanaga, en un moment donat, ballen i s'asseuen al costat del bundkamba, que representa el difunt.

Els rituals yingim i danyim duren uns quants dies cadascun. Aquests esdeveniments se celebren anualment per honrar els ancians que han mort des de l'última Dama. El yingim consisteix tant en el sacrifici de vaques, o altres animals valuosos, com en el simulacre de combat. Es realitzen grans batalles simulades per ajudar a perseguir l'esperit, conegut com a nyama, del cos i el poble del difunt, i cap al camí cap al més enllà (Davis, 68).

El danyim se celebra un parell de mesos després. Durant els danyim, els disfressats realitzen danses cada matí i vespre durant qualsevol període de fins a sis dies, depenent de la pràctica d'aquest poble. Els disfressats ballen als terrats del recinte del difunt, a tot el poble i a la zona dels camps al voltant del poble (Davis, 68). Fins que els disfressats no hagin completat les seves danses i s'hagin realitzat tots els rituals, qualsevol desgràcia es pot culpar dels esperits restants dels morts (Davis, 68).

Sectes

Tòtem de cocodril

La societat dogon es compon de diverses sectes diferents:

La secta del déu creador Amma. La celebració és un cop a l'any i consisteix a oferir mill bullit a l'altar cònic d'Amma, tenyint-lo de blanc. Totes les altres sectes estan dirigides al déu Amma. [cal citació]

Sigui és la cerimònia més important dels Dogon. Té lloc cada 60 anys i pot trigar diversos anys. L'últim va començar el 1967 i va acabar el 1973; la propera començarà el 2027. La cerimònia de la Sigui simbolitza la mort del primer avantpassat (no s'ha de confondre amb Lébé) fins al moment en què la humanitat va adquirir l'ús de la paraula parlada. El Sigui és una llarga processó que comença i acaba al poble de Youga Dogorou, i va d'un poble a un altre durant diversos mesos o anys. Tots els homes porten màscares i ballen en llargues processons. El Sigui té una llengua secreta, el Sigui So, que les dones no poden aprendre. La Societat secreta de Sigui té un paper central en la cerimònia. Preparen les cerimònies amb molta antelació i viuen durant tres mesos amagats fora dels pobles mentre ningú no pot veure'ls. Els homes de la Societat de Sigui s'anomenen els Olubaru. Els vilatans tenen por d'ells, i la por es cultiva amb la prohibició de sortir a la nit, quan els sons adverteixen que els Olubaru estan fora. La màscara més important que juga un paper important en els rituals dels Sigui és la Gran Màscara, o la Mare de les Màscares. Fa diversos metres de llarg, es manté amb la mà i no s'utilitza per amagar la cara. Aquesta màscara es crea de nou cada 60 anys.

La secta Binou utilitza tòtems: comuns per a tot el poble i individuals per als sacerdots tòtems. Un animal tòtem és adorat en un altar Binou. Els tòtems són, per exemple, el búfal d'Ogol-du-Haut i la pantera d'Ogol-du-Bas. Normalment, ningú és perjudicat pel seu animal tòtem, encara que es tracti d'un cocodril, com ho és per al poble d'Amani (on hi ha una gran piscina de cocodrils que no fan mal als vilatans). Tanmateix, un animal tòtem pot fer mal excepcionalment si s'ha fet alguna cosa malament. Un adorador no pot menjar el seu tòtem. Per exemple, un individu amb un búfal com a tòtem no pot menjar carn de búfal, utilitzar cuir de la seva pell ni veure morir un búfal. Si això passa per accident, ha d'organitzar un sacrifici de purificació a l'altar de Binou. S'ofereix mill bullit i es sacrifiquen cabres i gallines en un altar de Binou. Això coloreja l'altar de blanc i vermell. Els altars de Binou semblen petites cases amb una porta. Són més grans quan l'altar és per a tot un poble. Un altar de poble també té el "ganxo dels núvols", per atrapar els núvols i fer-los ploure.

La secta Lébé adora l'avantpassat Lébé Serou, el primer ésser humà mortal, que, en el mite Dogon, es va transformar en serp. La celebració té lloc un cop a l'any i té una durada de tres dies. L'altar és una estructura cònica punxeguda sobre la qual el Hogon ofereix mill bullit mentre esmenta en la seva benedicció vuit grans més un. Després, el Hogon realitza alguns rituals a casa seva, que és la llar de Lébé. L'últim dia, tots els homes del poble visiten tots els altars de Binou i ballen tres vegades al voltant de l'altar de Lébé. El Hogon convida a tots els que van ajudar a beure la cervesa de mill.

La secta bessona: El naixement de bessons és un signe de bona sort. Les famílies dogon esteses tenen rituals comuns, durant els quals evoquen tots els seus avantpassats fins al seu origen: l'antiga parella de bessons de la creació del món.

La secta Mono: L'altar Mono es troba a l'entrada de cada poble. Els joves solters celebren la secta Mono un cop a l'any al gener o febrer. Passen la nit al voltant de l'altar, cantant i cridant i agitant amb torxes de foc. Cacen ratolins que seran sacrificats a l'altar a l'alba.

Pobles dogon

Un poble típic dogon. Un Toguna

Els pobles es construeixen al llarg d'escarpaments i prop d'una font d'aigua. De mitjana, un poble conté unes 44 cases organitzades al voltant de la 'ginna', o casa del cap. Cada poble es compon d'un llinatge principal (ocasionalment, diversos llinatges formen un sol poble) traçat a través de la línia masculina. Les cases es construeixen molt juntes, moltes vegades compartint parets i terres.

Els pobles dogon tenen diferents edificis:

Hórer mascle: lloc d'emmagatzematge de mill perlat i altres grans. Edifici amb sostre punxegut. Aquest edifici està ben protegit dels ratolins. El nombre de graners mascles plens és una indicació de la mida i la riquesa d'una guinna. Graner femení: lloc d'emmagatzematge per a les coses d'una dona, el seu marit no té accés. Edifici amb sostre punxegut. Sembla un graner mascle però està menys protegit contra els ratolins. Allà, guarda les seves pertinences personals com roba, joies, diners i una mica de menjar. Una dona té un grau d'independència econòmica i els ingressos i les coses relacionades amb la seva mercaderia s'emmagatzemen al seu graner personal. Pot, per exemple, fer cotó o ceràmica. El nombre de graners femenins és una indicació del nombre de dones que viuen a la guinna.

Tógu nà (una mena de case à palabres): un edifici només per a homes. Descansen aquí gran part del dia durant la calor de l'estació seca, discuteixen assumptes i prenen decisions importants a la toguna. [37] El sostre d'una toguna està format per 8 capes de tiges de mill. És un edifici baix en el qual no es pot mantenir-se dret. Això ajuda a evitar la violència quan les discussions s'escalfen.

Punulu (una casa per a dones menstruants): aquesta casa es troba a l'exterior del poble. Està construït per dones i és de menor qualitat que els altres edificis del poble. Les dones que tenen la regla es consideren impures i han d'abandonar la casa familiar per viure cinc dies en aquesta casa. Utilitzen equips de cuina només per ser utilitzats aquí. Porten amb ells els seus fills més petits. Aquesta casa és un lloc de reunió per a dones durant la nit. També es creu que aquesta cabana té algun tipus de simbolisme reproductiu a causa del fet que la cabana pot ser fàcilment vista pels homes que treballen al camp que saben que només les dones que estan en el seu període, i per tant no embarassades, poden ser-hi.

Idiomes

El dogon s'ha referit sovint com una sola llengua. Hi ha almenys cinc grups diferents de dialectes. Els dialectes més antics són el dyamsay i el tombo, el primer s'utilitza amb més freqüència per a oracions tradicionals i cants rituals. Els dialectes dogon són molt diferents entre si i moltes varietats no són mútuament intel·ligibles, en realitat sumen uns 12 dialectes i 50 subdialectes. També hi ha una llengua ritual secreta sigi s? (llengua de Sigi), que s'ensenya als dignataris (olubar?) de la Societat de les Màscars, tots els quals han de ser homes circumcidats, durant la seva entronització a la cerimònia de la Sia. [38]

Generalment s'accepta que la llengua dogon pertany a la família lingüística del Níger-Congo, tot i que l'evidència és feble. [cal citació][per què?] S'han relacionat amb la subfamília Mande, però també amb Gur. En una visió recent de la família Níger-Congo, Dogon és tractat com una branca independent. [3]

Les llengües dogon mostren poques restes d'un sistema de classes de substantius únic, un exemple del qual és que els substantius humans prenen un sufix plural diferent. Això porta els lingüistes a concloure que és probable que el dogon s'hagi desviat del Níger-Congo molt aviat. [quan?] Una altra indicació d'això és l'ordre bàsic de les paraules subjecte-objecte-verb, que Dogon comparteix amb branques tan primerenques del Níger-Congo com l'ijoid i el mande.

Al voltant de 1.500 persones ètniques dogon de set pobles del sud de Mali parlen la llengua bangime, que no està relacionada amb les altres llengües dogon i els lingüistes presumeixen que és una llengua antiga i pre-dogon aïllada, tot i que una minoria de lingüistes (sobretot Roger Blench) plantegen la hipòtesi que podria estar relacionada amb el proto-nilo-sahrauí. [39]

Creences astronòmiques

Començant per l'antropòleg francès Marcel Griaule, diversos autors han afirmat que la religió tradicional dogon incorpora detalls sobre cossos astronòmics extrasolars que no es podrien haver discernit a simple vista. La idea ha entrat a la literatura New Age i dels antics astronautes com a prova que extraterrestres van visitar Mali en un passat llunyà. Altres autors han argumentat que els visitants europeus anteriors del segle XX als dogons són una font molt més plausible d'aquesta informació i discuteixen si el relat de Griaule descriu amb precisió els mites dogons.

De 1931 a 1956, Griaule va estudiar els dogons en missions de camp que van des de diversos dies fins a dos mesos el 1931, 1935, 1937 i 1938[40] i després anualment des de 1946 fins a 1956. [41] A finals de 1946, Griaule va passar 33 dies consecutius en converses amb el savi dogon Ogotemmel, la font de gran part de les futures publicacions de Griaule i Germaine Dieterlen. [42] Van informar que els Dogon creuen que l'estrella més brillant del cel nocturn, Sírius (Sigi Tolo o "estrella del Sigu"[43]), té dues estrelles companyes, P? Tolo (l'estrella Digitaria), i ?mm? ya tolo, (l'estrella femenina de Sorgo), respectivament la primera i la segona companya de Sírius A.[44] Sírius, en el sistema Dogon, va formar un dels focus per a l'òrbita d'una petita estrella, l'estrella Digitaria. Quan Digitaria està més a prop de Sírius, aquesta estrella s'il·lumina: quan està més lluny de Sírius, desprèn un efecte centellejant que suggereix a l'observador diverses estrelles. El cicle orbital dura 50 anys. [45] També van afirmar que els Dogon semblaven conèixer els anells de Saturn i les llunes de Júpiter. [46]

Griaule i Dieterlen estaven desconcertats per aquest sistema estel·lar 'sudanès', i van començar la seva anàlisi amb l'exempció de responsabilitat: "El problema de saber com, sense instruments a la seva disposició, els homes podien conèixer els moviments i certes característiques d'estrelles virtualment invisibles no s'ha resolt, ni tan sols s'ha plantejat". [47]

Més recentment, s'han plantejat dubtes sobre la validesa de l'obra de Griaule i Dieterlen. [48][49] En un article de 1991 a Current Anthropology, l'antropòleg Wouter van Beek va concloure després de la seva investigació entre els Dogon que, "Tot i que parlen de Sigu Tolo [que és com Griaule va afirmar que els Dogon anomenaven Sírius] no estan completament d'acord entre ells sobre a quina estrella es refereix; per a alguns és una estrella invisible que hauria de sortir per anunciar el sigu [festival], per a un altre és Venus que, a través d'una posició diferent, apareix com a Sigu Tolo. Tots estan d'acord, però, que van aprendre sobre l'estrella de Griaule". [50]

La filla de Griaule, Geneviève Calame-Griaule, va respondre en un número posterior, argumentant que Van Beek no va seguir "els passos adequats per adquirir coneixement" i suggerint que els informants dogon de van Beek podrien haver pensat que havia estat "enviat per les autoritats polítiques i administratives per provar l'ortodòxia musulmana dels dogons". [51] Una avaluació independent és donada per Andrew Apter de la Universitat de Califòrnia. [52]

En una crítica de 1978, l'escèptic Ian Ridpath va concloure: "Hi ha molts canals pels quals els dogon podrien haver rebut el coneixement occidental molt abans de ser visitats per Griaule i Dieterlen". [53] En el seu llibre *Sirius Matters*, Noah Brosch postula que els dogon podrien haver tingut contacte amb astrònoms basats en territori dogon durant una expedició de cinc setmanes, dirigida per Henri-Alexandre Deslandres, per estudiar l'eclipsi solar del 16 d'abril de 1893. [54]

Robert Todd Carroll també afirma que una font més probable del coneixement del sistema estel·lar de Sírius és de fonts terrestres contemporànies que van proporcionar informació als membres interessats de les tribus. [55] James Oberg, però, citant aquestes sospites, assenyala la seva naturalesa completament especulativa, escrivint que, "El coneixement astronòmic òbviament avançat ha d'haver vingut d'algun lloc, però és un llegat antic o un empelt modern? Tot i que Temple no aconsegueix demostrar la seva antiguitat, l'evidència de la recent adquisició de la informació encara és completament circumstancial". [56] A més, James Clifford assenyala que Griaule buscava els informants més qualificats per parlar de la tradició tradicional i desconfiava profundament dels conversos al cristianisme, l'islam o les persones amb massa contacte amb els blancs. [57]

Oberg assenyala una sèrie d'errors continguts en les creences dogons, inclòs el nombre de llunes posseïdes per Júpiter, que Saturn era el planeta més allunyat del sol i l'únic planeta amb anells. L'interès per altres afirmacions aparentment falsificables, és a dir, sobre una estrella nana vermella que orbita al voltant de Sírius (no hipotetitzada fins a la dècada de 1950), el va portar a considerar un desafiament anterior de Temple, afirmant que "Temple oferia una altra línia de raonament. ' Tenim en la informació dogon un mecanisme predictiu que és el nostre deure provar, independentment de les nostres idees preconcebudes". Un exemple: "Si mai es descobreix un Sirius-C i es troba que és una nana vermella, conclouré que la informació dogon ha estat completament validada".

Això al·ludeix als informes que els dogons coneixien una altra estrella del sistema de Sírius, ?mm? Ya, o una estrella "més gran que Sírius B però més lleugera i tènue en magnitud". El 1995, els estudis gravitatoris van mostrar la possible presència d'una estrella nana marró orbitant al voltant de Sírius (un Sírius-C) amb un període orbital de sis anys. [58] Un estudi més recent utilitzant imatges infraroges avançades va concloure que la probabilitat de l'existència d'un sistema estel·lar triple per a Sírius és "ara baixa", però no es podia descartar perquè la regió dins de les 5 UA de Sírius A no havia estat coberta. [59]